

ONDERZOEK NAAR DE KOSTPRIJZEN VAN AARDBEIEN IN DE OPEN GROND

Prijspeil 1961

L
380 A

Rapport No. 380

Afdeling Tuinbouw

461435

6/19/51

INHOUDSOPGAVE

Blz.

WOORD VOORAF

HOOFDSTUK	I	ALGEMENE TOELICHTING EN SAMENVATTING VAN DE RESULTATEN	
		§ 1. Inleiding	7
		§ 2. De basisgegevens	7
		§ 3. De produktiekosten	7
		§ 4. De bedrijfstypen	9
		§ 5. De opbrengsten	10
		§ 6. Samenvatting van de resultaten van het onderzoek	10
HOOFDSTUK	II	KOSTPRIJSBEREKENING VAN AARDBEIEN VOOR HET GEBIED ZUID-BEVELAND (KAPELLE-BIEZELINGE)	12
HOOFDSTUK	III	KOSTPRIJSBEREKENING VAN AARDBEIEN VOOR HET GEBIED BOMMELERWAARD	15
HOOFDSTUK	IV	KOSTPRIJSBEREKENING VAN AARDBEIEN VOOR HET GEBIED WESTELIJK NOORDBRABANT (ZUNDERT E.O.)	18
HOOFDSTUK	V	KOSTPRIJSBEREKENING VAN AARDBEIEN VOOR DE ZUIDHOLLANDSE EILANDEN (IJSSELMONDE)	22
BIJLAGE A		STRUCTUURONDERZOEK VAN DE AARDBEIENTEELT IN DE OPEN GROND	
		1. Zuid-Beveland (Kapelle-Biezeling)	26
		2. Bommelerwaard	28
		3. Westelijk Noordbrabant (Zundert e.o.)	30
		4. Zuidhollandse Eilanden (IJsselmonde)	32
BIJLAGE B		DE PRODUKTIEKOSTEN VAN AARDBEIPLANTEN	
		1. Zuid-Beveland (Kapelle-Biezeling)	35
		2. Bommelerwaard	36
BIJLAGE C		KOSTEN VAN DE DUURZAME PRODUKTIEMIDDELEN	
		1. Zuid-Beveland (Kapelle-Biezeling)	38
		2. Bommelerwaard	39
		3. Westelijk Noordbrabant (Zundert e.o.)	40
		4. Zuidhollandse Eilanden (IJsselmonde)	41
BIJLAGE D		BEREKENING VAN HET GEMIDDELDE UURLOON	42

WOORD VOORAF

Het Landbouw-Economisch Instituut heeft in het kader van het algemeen onderzoek naar de produktiekosten van diverse tuinbouwgewassen in 1955 een op enquête gebaseerd rapport uitgebracht over aardbeien, geteeld in de open grond. Kosten en opbrengsten waren bij dit onderzoek gebaseerd op gegevens van "goed geleide bedrijven". Bij de thans eveneens op enquête gebaseerde berekeningen wordt een andere werkwijze gevolgd, waarbij de berekende kostprijs het gemiddelde voorstelt van de groep van bedrijven, die in het desbetreffende gebied karakteristiek geacht werden voor de aardbeienteelt. Voor de bepaling van deze karakteristieke groep bedrijven werden alle bedrijven, waarop aardbeien voorkomen naar bepaalde gezichtspunten zoals: hoofdberoep, aandeel van de aardbeien in het totale bedrijfsplan en andere gegroepeerd. De aan dit onderzoek deelnemende bedrijven vormden tenslotte een willekeurig getrokken steekproef uit de gekozen groepen.

Dank komt toe aan allen, die bij dit onderzoek behulpzaam zijn geweest. Het concept van dit rapport is getoetst aan het oordeel van een commissie, bestaande uit de volgende leden:

ir. J.D. Gerritsen	rijkstuinbouwconsulent	Geldermalsen (voorzitter)
J. van Beek	bestuurder landarbeidersbond	Zundert
E. van Hezik	tuinder	Maasdriel
A.F. Poppelaars	landbouwer/tuinder	Zundert
ir. B. Roelofsen	onderzoeker voor kleinfruit	Goes
C.J. van der Ven	hoofdassistent A Rijks-tuinbouwvoorlichtingsdienst	Barendrecht
A.C. Vermaire	kleinfrutteler	Kapelle
J.B. Vinkenvleugel	hoofdassistent A Rijks-tuinbouwvoorlichtingsdienst	Drunen
W.J.C. Vonk	tuinder	Barendrecht

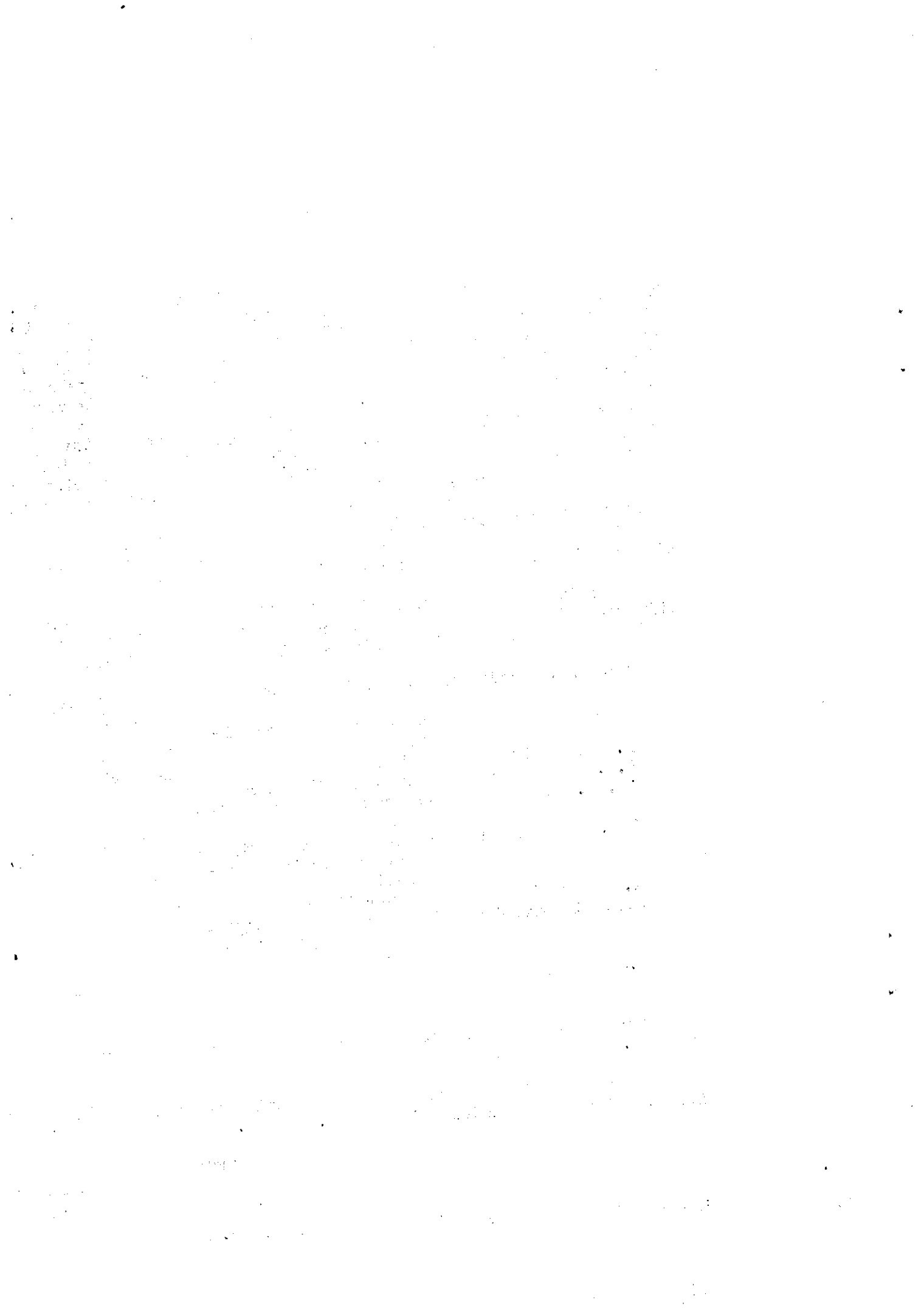
Van hun waardevolle opmerkingen is een dankbaar gebruik gemaakt.

Het rapport is samengesteld op de sectie Groenteteelt door ir. D. Meijaard met medewerking van K. Visser.

DE DIRECTEUR,

's-Gravenhage, oktober 1961

(Prof. dr. A. Kraal)

HOOFDSTUK I

ALGEMENE TOELICHTING EN SAMENVATTING VAN DE RESULTATEN

§ 1. I n l e i d i n g

Door de afdeling Tuinbouw van het Landbouw-Economisch Instituut worden regelmatig kostprijsberekeningen opgesteld voor de belangrijkste tuinbouwprodukten in de voor de desbetreffende produkten meest representatieve teeltgebieden. De aan het onderhavige kostprijsonderzoek deelnemende bedrijven vormen een steekproef uit de voor deze teelt meest karakteristiek geachte groep van bedrijven. (Zie voor de bepaling hiervan bijlage A: structuuronderzoek van de aardbeienteelt.) De berekeningen zijn gebaseerd op de kosten en opbrengsten van een normaal verlopende teelt.

Onder de kosten zijn uiteraard ook begrepen handenarbeid door ondernemer en gezinsleden verricht, rente van het in het bedrijf geïnvesteerde eigen vermogen en eventuele andere niet-betaalde offers.

In de berekeningen is geen beloning opgenomen voor dat deel van de functie van de ondernemer, dat bestaat uit het geven van leiding, het houden van toezicht en het dragen van het ondernemersrisico. Hoewel deze factoren tot de produktiekosten moeten worden gerekend is hiervoor moeilijk een waarderingsnorm te vinden; bovendien is de vaststelling van de hoogte van deze beloning, bijvoorbeeld ten behoeve van prijsregelingen e.d. veel meer een kwestie van beleid dan van calculatie.

§ 2. D e b a s i s g e g e v e n s

De gegevens voor de in dit rapport opgenomen kostprijsberekeningen zijn gebaseerd op het opbrengstenonderzoek van 1959 en 1960 en mondelinge enquêtes.

§ 3. D e p r o d u k t i e k o s t e n

De kosten van de duurzame produktiemiddelen

De afschrijvingen zijn gebaseerd op de huidige aankooprijzen van soortgelijke nieuwe duurzame produktiemiddelen en niet op de prijzen waarvoor de produktiemiddelen zijn aangeschaft.

De afschrijvingspercentages zijn vastgesteld op grond van de levensduur, waarover naar het oordeel van ter zake kundigen een nuttig gebruik kan worden verwacht en waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Naarmate een duurzaam produktiemiddel langer in gebruik is, zullen de jaarlijkse onderhoudskosten

toenemen en kan de economische doelmatigheid afnemen. In verband hiermede is de afschrijving in de eerste gebruiksjaren hoog en later lager gesteld. In de berekening is uitgegaan van een tussenwaarde die bereikt wordt op het tijdstip dat de boekwaarde ten naaste bij 60% van de nieuwwaarde is.

Over het geïnvesteerde vermogen is een rente berekend van 4% per jaar. Van de duurzame produktiemiddelen, die aan slijtage onderhevig zijn, is het geïnvesteerde vermogen weer op 60% van de nieuwwaarde gesteld.

De onderhoudskosten (zowel in eigen beheer als van derden) zijn gebaseerd op een regelmatig goed onderhoud van het desbetreffende produktiemiddel. Het onderhoud dat het karakter van gedeeltelijke vernieuwing draagt, valt hier buiten; hiermede is nl. al rekening gehouden bij de afschrijving.

De kosten van bewerking

De arbeidskosten hebben alleen betrekking op de handenarbeid, die door vreemd personeel of door de tuinder of zijn gezinsleden is verricht. Het aantal arbeidsuren is bepaald op basis van de gemiddelde prestaties van volwaardige arbeidskrachten. De in rekening gebrachte arbeidskosten in tijdloon zijn op basis van de in de Collectieve Arbeidsovereenkomst vastgestelde loonnormen berekend. De handenarbeid van de ondernemer en gezinsleden is gewaardeerd tegen het loon, inclusief de sociale lasten, dat hiervoor aan vreemd personeel zou moeten worden betaald.

Voor het vaststellen van het gebruik van grond- en hulpstoffen (kosten van materialen) is uitgegaan van een teelt onder normale omstandigheden. Voor de materialen zijn de prijzen franco bedrijf als kosten aangehouden.

Als diensten van derden zijn die bewerkingen opgenomen die gewoonlijk door derden met bijlevering van materialen en/of gebruik van werktuigen worden verricht.

De kosten van aflevering

De kosten van fusthuur en eventueel transport zijn berekend volgens de ter plaatse geldende tarieven.

De veilingkosten zijn berekend volgens het ter plaatse geldende veilingpercentage, onder aftrek van de terugbetalingen, over het normale bruto-opbrengstbedrag. De heffing ten behoeve van het produktenfonds is niet als kostenfactor beschouwd. Deze heffing is immers bestemd om als toeslag weer te worden uitgekeerd bij tijdelijk onvoldoende afzet en te lage opbrengstprijzen.

De algemene heffing ad 0,5% ten behoeve van het Centraal Bureau van Tuinbouwveilingen wordt - althans voor een belangrijk gedeelte - gebruikt voor doeleinden van algemeen tuinbouwbelang. Deze heffing en die ten behoeve van het Produktschap voor Groenten en Fruit (0,1%) zijn in de berekende veilingkosten begrepen.

De overige kosten

De overige kosten omvatten verlet, rente vlottend vermogen en administratie. Voor de in dit rapport voorkomende bedrijfstypen zijn de uren voor verlet door vorst, regen enz. gebaseerd op de meest voorkomende omstandigheden. De rente van het vlottend vermogen is berekend aan de hand van de gemiddelde looptijd; dit is de tijd die verstrijkt tussen betaling van de bewerkingskosten en ontvangst van de veilingopbrengsten.

§ 4. De bedrijfstypen

Aan de hand van het structuuronderzoek (bijlage A) werd het voor de aardbeienteelt meest karakteristieke bedrijfstype in de belangrijkste gemeente(n) van het produktiegebied bepaald. Een beschrijving van het gekozen bedrijfstype in de onderscheidene gebieden volgt hieronder.

(1) Zuid-Beveland

De kostprijsberekening is uitgevoerd voor het in de teelt van kleinfruit gespecialiseerde bedrijf. De aardbeienteelt vormt naast de teelt van groot en kleinfruit op dit bedrijf een belangrijk bedrijfssonderdeel.

Van de beteelbare oppervlakte van 160 are wordt gemiddeld 70 are voor de teelt van groot fruit, 60 are voor de teelt van kleinfruit, $23\frac{1}{2}$ are voor de teelt van aardbeien en $16\frac{1}{2}$ are voor de groenteteelt in de open grond benut.

Voor de kostprijsberekening is uitgegaan van een tweejarige teelt van het ras Regina.

(2) Bommelerwaard

In het gekozen bedrijfstype voor dit gebied wordt de aardbeienteelt bij een vruchtwisselingschema van 1 op 3 in een zo groot mogelijke omvang geteeld. Van de beteelbare oppervlakte van 96 are is 32 are voor de aardbeien. Naast de opengrondsaardbeien (20 are) worden eveneens aardbeien onder verwarmd staand glas (400 m²) en platglas (500 ramen) verbouwd. Op de overige oppervlakte wordt groenteteelt in de open grond bedreven.

De kostprijsberekening is opgesteld voor een éénjarige teelt van het ras Talisman.

(3) Westelijk Noordbrabant

In Zundert is de kadastrale oppervlakte van het gekozen bedrijfstype 5 ha. Het bedrijf heeft een sterk gemengd karakter (150 are akkerbouw, 230 are grasland en 120 are tuinbouw). Op dit bedrijf worden gemiddeld 75 are aardbeien verbouwd.

De kostprijsberekening is uitgevoerd voor een driejarige teelt (twee oogsten) van het ras Jucunda.

(4) Zuidhollandse Eilanden

Voor dit gebied is de berekening opgesteld voor een bedrijf met een beteelbare oppervlakte van 350 are waarop naast overige groentegewassen in de open grond gemiddeld 60 are aardbeien worden geteeld. De aardbeienteelt vindt plaats op land, dat door de verhuurder plantklaar doch onbemest wordt opgeleverd.

Er is uitgegaan van een vierjarige teelt (drie oogsten) van het ras Jucunda.

§ 5. D e o p b r e n g s t e n

De in dit rapport genoemde kwantitatieve opbrengsten geven de hoeveelheden aan die over het algemeen onder normale omstandigheden worden geoogst bij de in de berekening gestelde teeltzorgen.

§ 6. S a m e n v a t t i n g v a n d e r e s u l t a t e n
v a n h e t o n d e r z o e k

De resultaten van het onderzoek zijn samengevat in de volgende tabel.

KOSTEN, OPBRENGSTEN EN KOSTPRIJZEN VAN AARDBEIEN IN DE OPEN GROND

Gebied	Zuid- Beveland	Bommeler- waard	Westel. Noordbr.	Zuidh. Eilanden
Bedrijfstype zie § 4	(1)	(2)	(3)	(4)
Ras	Regina	Talisman	Jucunda	Jucunda
Aantal oogstjaren	2	1	2	3
in guldens per 10 are				
I Kosten duurzame produktie- middelen	121	175	94	247
II Kosten van bewerking:				
1. arbeid	216	249	252	167
2. materialen	184	296	157	100
3. diensten van derden	-	14	-	11
III Kosten van oogst en aflevering:				
1. arbeid	214	326	141	335
2. materialen	65	111	-	-
3. diensten van derden	48	185	55	39
IV Overige kosten	54	61	50	36
Totale kosten in guldens per 10 are	902	1417	749	935
Opbrengst in kg per 10 are	875	1500	850	1200
Kostprijs in guldens per 100 kg	103	94	88	78
Aanvoerperiode	5/6-25/6	10/6-5/7	10/6-5/7	15/6-10/7

De vergelijking van de kostprijzen tussen de verschillende gebieden dient met de nodige voorzichtigheid te geschieden. De kostprijzen gelden slechts voor de gekozen bedrijfstypen, terwijl vele afwijkende bedrijfstypen eveneens in een gebied voorkomen. Ook rassenverschillen (consumptie- of fabrieksrasen) veroorzaken kostprijsverschillen.

HOOFDSTUK II

KOSTPRIJSBEREKENING VAN AARDBEIEN VOOR HET GEBIED ZUID-BEVELAND (KAPELLE-BIEZELINGE)

1. Bedrijfstype

Er is uitgegaan van een tuinkouwbedrijf met een beteelbare oppervlakte van 160 are (kadastraal 170 are) met de volgende bedrijfsonderdelen:

- 50 are groot fruit;
- 60 are kleinfruit (exclusief aardbeien);
- aardbeien met de daarmee samenhangende teelten, te weten 20 are aardbeien, $11\frac{3}{4}$ are vroege aardappelen en $1\frac{3}{4}$ are plantmateriaal (totale oppervlakte van dit bedrijfsonderdeel $33\frac{1}{2}$ are);
- $16\frac{1}{2}$ are overige groentegewassen in de open grond.

2. Teeltwijze

De berekening is uitgevoerd voor een tweejarige teelt van het ras Regina. Aan het uitplanten van de aardbeien in eind juli gaat een teelt van vroege aardappelen vooraf. De teelt van aardbeien wordt na het opruimen van het gewas na de tweede oogst niet gevolgd door een nateelt. Als plantmateriaal wordt de eerste nabouw van A-gekeurd materiaal gebruikt.

Het schema is als volgt:

januari t/m juni	10 are aardbeien 4e h.jr.	10 are aardbeien 2e h.jr.	10 are vroege aardapp.	$1\frac{3}{4}$ are (1)	$1\frac{3}{4}$ are (2)
	(1) vroege aardappelen (2) plantmateriaal				
juli t/m december	10 are braak	10 are aardbeien 3e h.jr.	10 are aardbeien plantjaar 1e h.jr.	$1\frac{3}{4}$ are (1)	$1\frac{3}{4}$ are (2)
	(1) plantmateriaal (2) braak				

Volgens de hierboven beschreven wijze wordt jaarlijks 10 are geplant; de oppervlakte die jaarlijks wordt geoogst bedraagt 20 are. In de berekening zijn de jaarlijkse produktiekosten van deze cyclus begroot. Deze cyclus omvat 10 are aardbeien die in juli worden geplant, 10 are die voor de eerste maal en 10 are die voor de tweede maal een oogst geven.

3. Verdeling van de kosten

a. De algemene kosten van het gehele bedrijf

De kosten van de grond, freesmachine, wagen, rugnevelspuit, schuur, kleingereedschap, administratie, verlet en algemene werkzaamheden worden over de verschillende bedrijfsonderdelen verdeeld op basis van de in beslag genomen oppervlakte.

$\frac{33\frac{1}{2}}{160}$ deel wordt ten laste van de aardbeien en de daarmee samenhangende teelten gebracht.

b. De algemene kosten van de aardbeien en de daarmee samenhangende teelten

De kosten van de onder a genoemde produktiemiddelen zijn - rekening houdende met de respectievelijke betekenis van dit complex van kosten voor de verschillende teelten - als volgt verdeeld:

93% ten laste van $21\frac{3}{4}$ are aardbeien (incl. plantmateriaal);
7% ten laste van $11\frac{3}{4}$ are vroege aardappelen.

De verdeling van deze 93% over aardbeien en plantmateriaal is als volgt geschied:

85% ten laste van 20 are aardbeien;
8% ten laste van $1\frac{3}{4}$ are plantmateriaal.

4. Kostprijsberekening

In guldens
per 20 are
vruchtdr.
oppervlakte

I. Kosten duurzame produktiemiddelen

1. Aandeel algemene kosten van het gehele bedrijf (grond, schuur, freesmachine, rugnevelspuit, wagen en gereedschap, bijlage C 1)

85% van $\frac{33\frac{1}{2}}{160} \times f. 1355,-$

f. 241,15

II. Kosten van bewerking

1. Arbeid:

grondbewerking en planten 23 uur à f.2,41	f. 55,43
onkruidbestr.(plantjr.) 32 uur à f.2,41	" 77,12
onkruidbestr.(1e oogstjr.) 60 uur à f.2,41	" 144,60
onkruidbestr.(2e oogstjr.) 23 uur à f.2,41	" 55,43
ziektenbestr. en bemesting 15 uur à f.2,41	" 36,15
stro aanbrengen 24 uur à f.2,41	" 57,84
opruimen gewas 2 uur à f.2,41	" 4,82

f. 431,39

			In guldens per 20 are vruchtdr. oppervlakte
2. Materialen:			
aldrin 2 kg à f. 6,90/kg	f. 13,80		
planten 5560 st. à f.28,26/1000 st.(bijl.B1)	" 157,13		
12-10-18 150 kg à f. 32,-/100 kg	" 48,-		
kalksalpeter 30 kg à f. 19,20/100 kg	" 5,76		
endrin 1200 cc à f.20,-/1000 cc	" 24,-		
spuitzwavel 4 kg à f. 1,70/kg	" 6,80		
systox 200 cc à f. 5,40/100 cc	" 10,80		
parathion 240 cc à f. 7,10/liter	" 1,70		
D.D.T. 1280 cc à f. 3,80/liter	" 4,86		
captan 1 kg à f. 9,25/kg	" 9,25		
T.M.T.D. 4 kg à f. 6,35/kg	" 25,40		
stro 600 kg à f. 45,-/1000 kg	" 27,-		
brandstof (rugnevelspuit) 9 l. à f.0,56/ltr.	" 5,04		
freesmach.14 u. à f.2,10/u.(variabel deel)	" 29,40	f. 368,94	
III. Kosten van oogst en aflevering ¹⁾			
1. Arbeid (zie bijlage D):			
oogsten (1e oogstjr.) 15 uur à f. 2,41	" 36,15		
85 uur à f. 1,24	" 105,40		
oogsten (2e oogstjr.) 17 uur à f. 2,41	" 40,97		
150 uur à f. 1,24	" 186,-		
transport 25 uur à f. 2,41	" 60,25	f. 428,77	
2. Materialen:			
doosjes 700 kg à f.0,23 per 2 kg	" 80,50		
kratten 1050 kg à f.0,085 per 4 kg	" 22,31		
freesmachine(variabel deel) 13 uur à f. 2,10 per uur	" 27,30	f. 130,11	
3. Diensten van derden:			
veilingkosten 5% van 1750 kg à f. 1,10/kg		f. 96,25	
IV. Overige kosten			
1. Aandeel algemene kosten van het gehele bedrijf:			
verlet en alg.werkzaamh. 125 uur à f. 2,41	" 301,-		
administratie, P.T.T. enz.	" 200,-		
t.l.v. 10 are aardbeien 85% van $\frac{33\frac{1}{2}}{160} \times$	" 501,-	f. 89,16	
2. Rente vlottend vermogen:			
7 mnd. à 4% over f. 800,-		f. 18,67	
Totale kosten in guldens		f.1804,44	
Opbrengst in kg 1e oogstjaar 750 kg			
2e oogstjaar 1000 kg			
Kostprijs in guldens per 100 kg		1750	
Aanvoerperiode		f. 103,11	
		5/6 - 25/6	

1) Van de totale kg-opbrengst wordt 40% in doosjes geveild.

HOOFDSTUK III

KOSTPRIJSBEREKENING VAN AARDBEIEN VOOR HET GEBIED BOMMELERWAARD

1. Bedrijfstype

Gemengd tuinbouwbedrijf met een beteelbare oppervlakte van 96 are (kadastraal 100 are) waarin de volgende bedrijfsonderdelen zijn te onderscheiden:

- a. 400 m² rolkas met drie standplaatsen;
- b. 500 ramen (8 are) platglas met drie standplaatsen;
- c. 60 are groentegewassen in de open grond, waarvan 20 are aardbeien inclusief plantmateriaal.

Bij een vruchtwisselingsschema van 1 op 3 is de oppervlakte aardbeien op dit bedrijfstype gemaximaliseerd.

2. Teeltwijze

De berekening is uitgevoerd voor het ras Talisman, waarvan de teelt zich uitstrekt over twee kalenderjaren. In het eerste jaar gaat aan het uitplanten van de aardbeien in eind juli/begin augustus een teelt van vroege aardappelen vooraf. Na de oogst van de aardbeien wordt het gewas opgeruimd en volgt een nateelt.

Als plantmateriaal wordt de eerste nabouw van A-gekeurd materiaal gebruikt.

3. Verdeling van de kosten

a. De algemene kosten van het gehele bedrijf

De kosten van de grond worden verdeeld op basis van de in beslag genomen oppervlakte.

De kosten van de schuur, beregeningsinstallatie, freesmachine, nevelspuit, kleingereedschap, administratie, verlet en algemene werkzaamheden worden verdeeld naar het beslag dat de verschillende bedrijfsonderdelen op het vermogen leggen, en wel als volgt:

- 45% wordt t.l.v. het bedrijfsonderdeel rolkas (12 are) gebracht;
30% wordt t.l.v. het bedrijfsonderdeel platglas (24 are) gebracht;
25% wordt t.l.v. het bedrijfsonderdeel open grond (60 are) gebracht.

b. De algemene kosten van het bedrijfsonderdeel open grond

Deze kosten omvatten de onder a toegerekende kosten, alsmede de kosten van grondbewerking en organische bemesting.

Deze kosten zijn - rekening houdende met de respectievelijke betekenis van dit complex van kosten voor de afzonderlijke teelten - als volgt verdeeld:

73% ten laste van 20 are aardbeien (incl. plantmateriaal);
27% ten laste van 40 are overige groentegewassen.

De verdeling van deze 73% over aardbeien en plantmateriaal is als volgt berekend:

65% ten laste van 18 are aardbeien;
8% ten laste van 2 are plantmateriaal.

Waar nodig is herleiding van de cijfers per 10 are geschied door vermenigvuldiging met 10/18.

4. Kostprijsberekening	In guldens per 10 are
<u>I. Kosten duurzame produktiemiddelen</u>	
1. Aandeel algemene kosten van het gehele bedrijf (schuur, freesmachine, beregeningsinstallatie, rugnevelspuit, wagen en gereedschap, bijlage C 2)	
$\frac{10}{18} \times 65\% \times 25\%$ van f. 979,-	f. 88,38
2. Aandeel gemeenschappelijke kosten van 60 are open grond: kosten van de grond (bijlage C 2)	
$\frac{10}{18} \times 65\%$ van $\frac{60}{96} \times$ f. 385,-	f. 86,89
<u>II. Kosten van bewerking</u>	
1. Aandeel gemeenschappelijke kosten van 60 are open grond	
a. Arbeid:	
spitten 8 uur à f.2,43/uur f.19,44	
mest spreiden 27 uur à f.2,43/uur " 65,61 f. 85,05	
b. Materialen:	
mest 15 ton à f.11,25/ton " 168,75	
c. Diensten van derden:	
ploegen 40 are à f.100/ha " 40,-	
t.l.v. 10 are aardbeien:	
$\frac{10}{18} \times 65\%$ van " 293,80 f. 106,09	
2. Kosten, direct t.l.v. 10 are aardbeien	
a. Arbeid:	
grondbew. en planten 18 uur à f.2,43 " 43,74	
onkruidbestr. 35 uur à f.2,43 " 85,05	
ziektenbestr. en bemest. 7 uur à f.2,43 " 17,01	
berekening 8 uur à f. 2,43 " 19,44	
stro aanbrengen 12 uur à f.2,43 " 29,16	
opruimen gewas 10 uur à f.2,43 " 24,30 f. 218,70	

		In guldens per 10 are
b. Materialen:		
aldrin 2 kg à f.6,90/kg	f. 13,80	
planten 4700 st. à f.26,40/1000 st.	" 124,08	
12-10-18 90 kg à f.33,20/100 kg	" 29,88	
parathion 120 cc à f.7,10/liter	" 0,85	
spuitzwavel 1 kg à f.1,70/kg	" 1,70	
T.M.T.D. 3 kg à f.6,35/kg	" 19,05	
stro 300 kg à f.68,-/1000 kg	" 20,40	
gemengde smering(rugnevelspuit)		
4 liter à f.0,56	" 2,24	
freesmachine 7 uur à f.2,10/uur(var.deel)	" 14,70	
beregeningsinstallatie		
10 uur à f.0,81/uur (variabel deel)	" 8,10	f. 234,80
III. Kosten van oogst en aflevering¹⁾		
1. Arbeid (bijlage D):		
oogsten incl.toezicht 75 uur à f.2,43	" 182,25	
oogsten 115 uur à f.1,25	" 143,75	f. 326,-
2. Materialen:		
doosjes 6000 stuks à f.1,85/100 st.		f. 111,-
3. Diensten van derden:		
doosjes vouwen 6000 doosjes à f.0,15/100 st.	" 9,-	
fusthuur 750 bakjes à f.0,01	" 7,50	
vracht 750 bakjes à f.0,12	" 90,-	
veilingkosten 4% van 1500 kg à f.1,30	" 78,-	f. 184,50
IV. Overige kosten		
1. Aandeel alg.kosten van het gehele bedrijf:		
verlet en alg.werkz. 120 uur à f.2,43/uur	" 291,-	
administratie, P.T.T. enz.	" 200,-	
t.l.v. 10 are aardbeien:		
$\frac{10}{18} \times 65\% \times 25\%$ van	" 491,-	f. 44,33
2. Rente vlottend vermogen:		
9 maanden à 4% van f. 560,-		f. 16,80
Totale kosten in guldens/10 are		<u>f.1417,49</u>
Opbrengst in kg per 10 are		1500
Kostprijs in guldens per 100 kg		f. 94,50
Aanvoerperiode		10/6 - 5/7

1) De totale kg-opbrengst wordt in doosjes geveild.

HOOFDSTUK IV

KOSTPRIJSBEREKENING VAN AARDBEIEN VOOR HET GEBIED WESTELIJK NOORDBRABANT (ZUNDERT E.O.)

1. Bedrijfstype

Gemengd land- en tuinbouwbedrijf met een beteelbare oppervlakte van 500 are (kadastraal 520 are), waarop gemiddeld 75 are aardbeien, 25 are overige groentegewassen, 20 are kleinfruit, 150 are akkerbouwgewassen en 230 are grasland.

2. Teeltwijze

De berekening is uitgevoerd voor een driejarige teelt (twee oogsten) van het ras Jucunda. Het uitplanten geschiedt eind maart/begin april. Na het opruimen van het aardbeïengewas in het derde jaar (na de tweede oogst) volgt een nateelt van knollen.

Om de drie jaar wordt de gehele aanplant vernieuwd en wel zodanig, dat ieder jaar aardbeien geoogst kunnen worden.

3. Verdeling van de kosten

Voor de verdeling van de kosten is uitgegaan van de veronderstelling dat jaarlijks een derde gedeelte van het totale aardbeien-areaal wordt vervangen. Wij nemen dus aan, dat ieder jaar op het bedrijf 25 are eerstejaars-, 25 are tweedejaars- en 25 are derdejaarsplanten worden aangetroffen.

a. De algemene kosten van het gehele bedrijf

De kosten van de grond, de wagen en de paardewerktuigen worden verdeeld op basis van de in beslag genomen oppervlakte.

$\frac{75}{500}$ deel wordt ten laste van 75 are aardbeien gebracht.

b. De algemene kosten van 120 are tuinbouwgewassen

De kosten van de schuur, de motorrugnevelspuit en het klein-gereedschap worden verdeeld op basis van de in beslag genomen oppervlakte.

$\frac{75}{120}$ deel wordt ten laste van 75 are aardbeien gebracht.

Waar nodig, zijn de cijfers herleid. Deze herleiding is dusdanig geschied dat de oppervlakte in totaal 3 ha is, dus van iedere categorie planten (1e, 2e en 3e jaar) is de oppervlakte 1 ha.

De vermenigvuldigingsfactor hiervoor bedraagt $\frac{100}{25}$.

4. Kostprijsberekening	In guldens per 2 ha vruchtdr. oppervlakte
<u>I. Kosten duurzame produktiemiddelen</u>	
1. Aandeel alg. kosten van het gehele bedrijf (grond, wagen en paardewerktuigen (bijlage C 3))	
$\frac{100}{25} \times \frac{75}{500} \times f. 1373,-$	f. 823,80
2. Aandeel gemeenschappelijke kosten van 120 are tuinbouwgew. (schuur, motorrugnevelsput en gereedschap, bijlage C 3)	
$\frac{100}{25} \times \frac{75}{120} \times f. 422,-$	f. 1055,-
<u>II. Kosten van bewerking</u>	
1. Arbeid:	
plantjaar	
stalrest spreiden 50 uur à f.2,41	f. 120,50
ploegen, eggen, spitten,	
40 uur à f.2,41	" 96,40
planten 135 uur à f.2,41	" 325,35
onkruidbestr. 700 uur à f.2,41	" 1687,-
bemest.en ziektenbestr.30 uur à f.2,41	" 72,30 f. 2301,55
1e oogstjaar	
onkruidbestr. 700 uur à f.2,41	" 1687,-
bemest.en ziektenbestr.55 uur à f.2,41	" 132,55 " 1819,55
2e oogstjaar	
onkruidbestr. 300 uur à f.2,41	" 723,-
ziektenbestr.en bemest.33 uur à f.2,41	" 79,53
opruimen gewas 50 uur à f.2,41	" 120,50 " 923,03 f. 5044,13
2. Materialen:	
plantjaar	
stalrest 60 ton à f.8,- per ton	f. 480,-
aldrin 20 kg à f.6,90/kg	" 138,-
planten 41.700 stuks à f.2,75/100 st.	" 1146,75
12-10-18 500 kg à f.32,-/100 kg	" 160,-
systox 2,25 liter à f. 35,-/liter	" 78,75
mengsmering 11 liter à f.0,56/liter	" 6,16
paarde-uren 65 uur à f.1,05	" 68,25 f. 2077,91
1e oogstjaar	
12-10-18 1750 kg à f.32,-/100 kg	" 560,-
systox 2,25 liter à f.35,-/liter	" 78,75
parathion 0,9 liter à f. 7,10/liter	" 6,39
spuitzwavel 7,5 kg à f.1,70/kg	" 12,75
D.D.T. 6 kg à f. 2,60/kg	" 15,60
mengsmering 19 liter à f.0,56/liter	" 10,64
paarde-uren 10 uur à f. 1,05	" 10,50 " 694,63

			In guldens per 2 ha vruchtdr. oppervlakte
2e oogstjaar			
12-10-18 750 kg à f. 32,-/100 kg	f. 240,-		
kalkammonsalpeter 200 kg à f. 20,60/100 kg	" 41,20		
systox 0,75 liter à f. 35,-/liter	" 26,25		
parathion 0,9 liter à f. 7,10/liter	" 6,39		
spuitzwavel 7,5 kg à f. 1,70/kg	" 12,75		
D.D.T. 6 kg à f. 2,60/kg	" 15,60		
mengsmering 11 liter à f. 0,56/liter	" 6,16		
paarde-uren 17 uur à f. 1,05	" 17,85	f. 366,20	f. 3138,74
III. Kosten van oogst en aflevering			
1. Arbeid:			
1e oogstjaar			
oogsten 850 uur à f. 1,22	" 1037,-		
toezicht, enz. 100 uur à f. 2,41	" 241,-	" 1278,-	
2e oogstjaar			
oogsten 1060 uur à f. 1,22	" 1293,20		
toezicht, enz. 100 uur à f. 2,41	" 241,-	" 1534,20	f. 2812,20
2. Diensten van derden:			
1e oogstjaar			
fusthuur 3400 chips à 3 ¹ / ₃ cent	" 113,33		
vracht 3400 chips à 5 cent	" 170,-		
veilingkosten 4% van 8500 kg à f. 0,80	" 272,-	" 555,33	
2e oogstjaar			
idem 1e oogstjaar		" 555,33	f. 1110,66
IV Overige kosten			
1. Aandeel algemene kosten van het gehele bedrijf:			
verlet algem.werkz. 50 uur à f. 2,41	" 120,50		
administratie, P.T.T., enz.	" 175,-		
ten laste van de aardbeien:			
	$\frac{100}{25} \times \frac{75}{500} \times$	" 295,50	f. 177,30
2. Rente vlottend vermogen 12 mnd. à 4% over f. 8180,-			f. 327,20
3. Risico teeltmislukking uitvriezen			
1 x per 15 jaar:			
a. kosten duurzame produktiemiddelen (eind juli-februari) $\frac{1}{2} \times$ f. 1878,80	" 939,40		
b. kosten van bewerking			
plantjaar (december-oktober)	f. 4379,46		
1e oogstjaar (juli-oktober)	" 1232,85	" 5612,31	

			In guldens per 2 ha vruchtdr. oppervlakte
c. overige kosten			
(1) verlet en alg. werkzaamh., admin. (P.T.T. enz.)(zie 1)			
$\frac{1}{2} \times f. 177,30$	f. 88,65		
(2) rente vlottend vermogen(van b)			
9 mnd. à 4% over f. 5610,-	" 168,30	f. 256,95	
Kosten per jaar: $1/14 \times$		" 6808,66	f. 486,33
Totale kosten in guldens			<u>f.14975,36</u>
Opbrengst in kg 1e oogstjaar	8500 kg		
2e oogstjaar	<u>8500 kg</u>		17.000
Kostprijs in guldens per 100 kg			f. 88,09
Aanvoerperiode			10/6 - 5/7

HOOFDSTUK V

KOSTPRIJSBEREKENING VAN AARDBEIEN VOOR DE ZUIDHOLLANDSE EILANDEN (IJSSSELMONDE)

1. Bedrijfstype

Opengrondstuinbouwbedrijf met een beteelbare oppervlakte van 350 are (kadastraal 370 are), waarop gemiddeld 60 are aardbeien en 290 are overige groentegewassen in de open grond voorkomen.

De aardbeienteelt wordt uitgeoefend op z.g. los gehuurd land, dat door de verhuurder plantklaar, doch onbemest wordt opgeleverd.

2. Teeltwijze

De berekening is uitgevoerd voor een vierjarige teelt (drie oogsten) van het ras Jucunda. Het uitplanten geschiedt eind maart/ begin april. In het eerste jaar (plantjaar) worden stambonen in de paden geteeld. Na het opruimen van het aardbeiengewas in het vierde jaar (na de derde oogst) volgt een nateelt van bloemkool.

In het plantjaar wordt de onkruidbestrijding als handwerk uitgevoerd; in de latere jaren wordt een chemisch onkruidbestrijdingsmiddel na de ~~oogst~~ toegepast.

Om de vier jaar wordt de gehele aanplant vernieuwd en wel zodanig dat ieder jaar aardbeien geoogst kunnen worden.

3. Verdeling van de kosten

Voor de verdeling van de kosten is uitgegaan van de veronderstelling - die niet de werkelijkheid weergeeft, doch op de uitkomst nauwelijks invloed heeft - dat jaarlijks een vierde gedeelte van het totale aardbeienareaal wordt vervangen. Wij nemen dus aan, dat ieder jaar op het bedrijf 15 are eerstejaars-, 15 are tweedejaars-, 15 are derdejaars- en 15 are vierdejaarsplanten worden aangetroffen.

a. De algemene kosten van het gehele bedrijf

De kosten van de schuur, het tuinspoor, de vrachtauto, de freesmachine, de beregeningsinstallatie, het gereedschap, het verlet en algemene werkzaamheden en de administratie worden verdeeld op basis van de in beslag genomen oppervlakte.

$\frac{60}{350}$ deel wordt ten laste van 60 are aardbeien met voor- en nateelt gebracht.

b. De algemene kosten van aardbeien met voor- en nateelten

De onder a genoemde kosten, alsmede de kosten van de grond en de bewerkingskosten in het plantjaar zijn - rekening houdende met de respectievelijke betekenis van dit complex van kosten voor de

verschillende teelten - als volgt verdeeld:

- 85% ten laste van de aardbeien;
- 15% ten laste van de voor- en nateelt.

Waar nodig zijn de cijfers herleid. Deze herleiding is dusdanig geschied, dat de oppervlakte in totaal 4 ha is, dus van iedere categorie planten (1e, 2e, 3e en 4e jaar) is de oppervlakte 1 ha. De vermenigvuldigingsfactor hiervoor bedraagt 100/15.

4. Kostprijsberekening		In guldens per 3 ha vruchtdr. oppervlakte
I. <u>Kosten duurzame produktiemiddelen</u>		
1. Aandeel algemene kosten van het gehele bedrijf (schuur, vrachtauto, freesmachine, tuinspoor, beregeningsinstallatie en gereedschap, bijlage C 4)		
$\frac{100}{15} \times 85\% \text{ van } \frac{60}{350} \times f. 3423,-$		f. 3325,20
2. Aandeel gemeenschappelijke kosten van aardbeien met tussenteelt en nateelt (grond)		
$\frac{100}{15} \times 85\% \text{ van } 60 \text{ are } \text{à } f. 1200,-/\text{ha}$		f. 4080,-
II. <u>Kosten van bewerking</u>		
1. Aandeel gemeenschappelijke kosten van 15 are in het plantjaar:		
a. arbeid 55 uur à f. 2,47	f. 135,85	
22½ uur à f. 1,70	" 38,25	f. 174,10
b. materialen		
k.a.s. 45 kg à f.20,60/100 kg	" 9,27	
superfosfaat 90 kg à f.10,70/100kg	" 9,63	
patentkali 135 kg à f.13,90/100kg	" 18,77	
freesmach.(var.) 2½ u.à f.2,10/u	" 5,25	" 42,92
t.l.v. de aardb. $\frac{100}{15} \times 85\% \text{ van}$	" 217,02	f. 1229,78
2. Kosten, direct t.l.v. de aardbeien		
a. Arbeid:		
plantjaar: planten 100 u.à f.2,47"	247,-	
50 u.à f.1,70"	85,-	
onkruidbestr.,bemesting en		
ziektenbestr. 175 uur à f.2,47	" 432,25	
75 uur à f.1,70	" 127,50	" 891,75

			In guldens per 3 ha vruchtdr. oppervlakte
1e oogstjaar			
onkruidbestrijding (hand), bemesting,			
ziektenbestr. en berekening			
300 uur à f. 2,47	f. 741,-		
200 uur à f. 1,70	" 340,-		
blad afruimen 12 uur à f. 2,47	" 29,64	f. 1110,64	
2e oogstjaar idem 1e oogstjr.		f. 1110,64	
3e oogstjaar onkruidbestr. bemest.,			
ziektenbestr. en berekening			
250 uur à f. 2,47	" 617,50		
170 uur à f. 1,70	" 289,-	f. 906,50	f. 4019,53
b. Materialen:			
plantjaar			
planten 41.000 st. à f. 22,50/1000 st."	922,50		
aldrin 20 kg à f. 6,90/kg	" 138,-		
spuitzwavel 3 kg à f. 1,70/kg	" 5,10		
koperoxychl. 3 kg à f. 3,-/kg	" 9,-		
parathion 0,4 ltr. à f. 7,10/ltr.	" 2,84		
systox 0,3 liter à f. 35,-/liter	" 10,50		
var.deel freesmach. 12 u. à f. 210/100u."	25,20	f. 1113,14	
1e oogstjaar			
12-10-18 900 kg à f. 32,-/100 kg	" 288,-		
spuitzwavel 6 kg à f. 1,70/kg	" 10,20		
koperoxychl. 3 kg à f. 3,-/kg	" 9,-		
parathion 0,8 liter à f. 7,10/ltr.	" 5,68		
endrin 6 ltr. à f. 20,-/ltr.	" 120,-		
simazin 1 kg à f. 40,50/kg	" 40,50		
var.dl.freesmach. 35 u. à f. 210/100u."	73,50		
beregeningsinst. 90 u. à f. 95,-/100u."	85,50	f. 632,38	
2e oogstjaar idem 1e oogstjaar	" 632,38		
150 kg k.a.s. à f. 18,10/100 kg	" 27,15	f. 659,53	
3e oogstjaar			
12-10-18 600 kg à f. 32,-/100 kg	" 192,-		
k.a.s. 150 kg à f. 18,10/100 kg	" 27,15		
spuitzwavel 6 kg à f. 1,70/kg	" 10,20		
koperoxychloride 3 kg à f. 3,-/kg	" 9,-		
parathion 0,8 ltr. à f. 7,10/ltr.	" 5,68		
var.dl.freesmach. 15 u. à f. 210/100u."	31,50		
ber.install. 90 u. à f. 95,-/100 u.	" 85,50	f. 361,03	f. 2766,08
c. Diensten van derden:			
1e oogstjaar ziektenbestr.	" 82,-		
blad afmaaien	" 45,-		
chem.onkruidbestr.	" 14,-	f. 141,-	
2e oogstjaar idem 1e oogstjaar	" 141,-		
3e oogstjaar ziektenbestrijding	" 52,-		f. 334,-

			In guldens per 3 ha vruchtdr. oppervlakte
III. Kosten van oogst en aflevering			
a. Arbeid:			
1e oogstjaar			
tuinspoor leggen en opruimen			
18 uur à f. 2,47	f. 44,46		
oogsten 3600 chips à f.0,60/chip	" 2160,-		
toezicht enz. 135 uur à f. 2,47	" 333,45		
veilen 35 uur à f. 2,47	" 86,45	f. 2624,36	
2e oogstjaar			
tuinspoor leggen en opruimen			
18 uur à f. 2,47	" 44,46		
oogsten 5800 chips à f.0,60/chip	" 3480,-		
toezicht enz. 135 uur à f. 2,47	" 333,45		
veilen 35 uur à f. 2,47	" 86,45	f. 3944,36	
3e oogstjaar			
tuinspoor leggen en opruimen			
18 uur à f. 2,47	" 44,46		
oogsten 5000 chips à f.0,60/chip	" 3000,-		
toezicht enz. 135 uur à f. 2,47	" 333,45		
veilen 35 uur à f. 2,47	" 86,45	f. 3464,36	f.10.033,08
b. Diensten van derden:			
1e oogstjaar			
fusthuur 3600 chips à f.0,03	" 108,-		
veilingk.2,6% v.9000 kg à f.0,80	" 187,20	f. 295,20	
2e oogstjaar			
fusthuur 5800 chips à f.0,03	" 174,-		
veilingk.2,6% v.14.500 kg à f.0,80	" 301,60	f. 475,60	
3e oogstjaar			
fusthuur 5000 chips à f.0,03	" 150,-		
veilingk.2,6% v.12.500 kg à f.0,80	" 260,-	f. 410,-	f. 1.180,80
IV. Overige kosten			
1. Aandeel alg.kosten van het gehele bedrijf:			
verlet en alg.werkzaamh.			
150 uur à f. 2,47	f. 370,50		
admin.,P.T.T. enz.	f. 400,-		
t.l.v. de aardbeien $\frac{100}{15} \times 85\%$ van $\frac{60}{350} \times$	f. 770,50		f. 748,49
2. Rente vlottend vermogen:			
12 maanden à 4% over f. 8350,-			f. 334,-
Totale kosten in guldens			f.28.050,96
Opbrengst in kg 1e oogstjaar 9.000 kg			
2e oogstjaar 14.500 kg			
3e oogstjaar 12.500 kg			36.000
Kostprijs in guldens per 100 kg			f. 77,92
Aanvoerperiode			15/6 - 10/7

Bijlage A

STRUCTUURONDERZOEK VAN DE AARDBEIENTEELT IN DE OPEN GROND¹⁾

De produktie van aardbeien is geconcentreerd in enkele gebieden in het zuiden en westen van ons land, namelijk in westelijk Noordbrabant, op de Zuidhollandse Eilanden, op Zuid-Beveland en in de Bommelerwaard (tabel 1).

Tabel 1

DE OPPERVLAKTE AARDBEIEN IN DE BELANGRIJKSTE PRODUKTIECENTRA IN HA
IN 1958

Westelijk Noordbrabant	2770
Zuidhollandse Eilanden	487
Zuid-Beveland	312
Bommelerwaard	197
Overig Nederland	785

In de voor de aardbeienteelt belangrijkste gemeenten van bovenstaande gebieden werd van de bedrijven met aardbeien een steekproef genomen. De steekproefbedrijven die geleid werden door ondernemers die behalve het beroep van land- of tuinbouwer een ander beroep uitoefenden zijn bij het verdere onderzoek buiten beschouwing gebleven.

Daar de aardbei zowel op het landbouwbedrijf als op het tuinbouwbedrijf voorkomt, zijn de steekproefbedrijven ingedeeld in bedrijven met overwegend tuinbouwgewassen en bedrijven met overwegend landbouwgewassen. Van beide groepen is een indeling naar bedrijfs-grootte gemaakt.

In het hiernavolgende worden de gebieden afzonderlijk besproken.

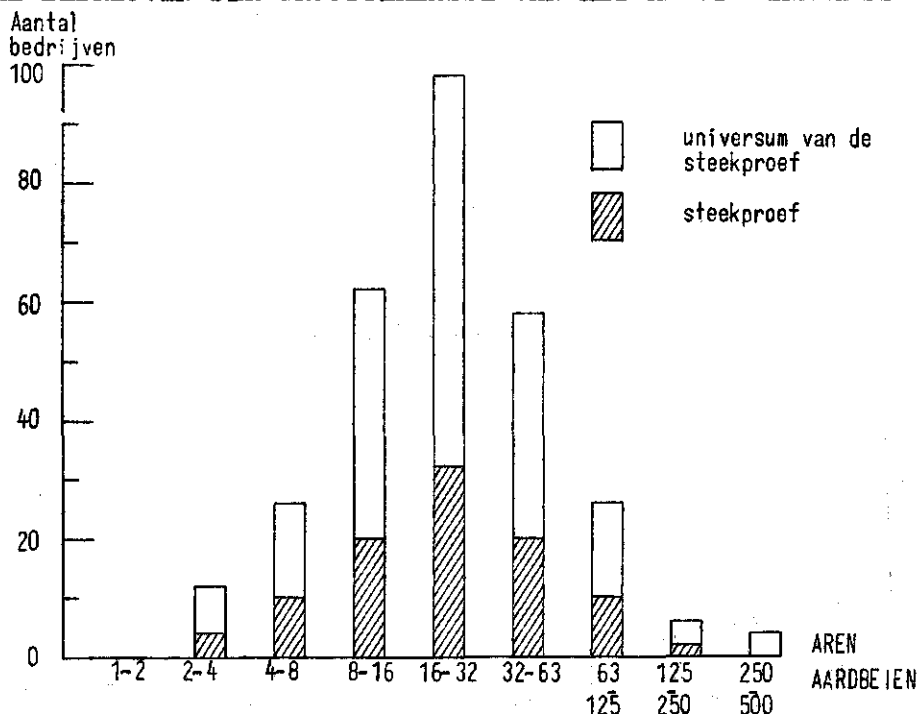
1. Zuid-Beveland

Onze beschouwingen betreffen alleen Kapelle/Biezelingse met 115 ha aardbeien. Uit het universum van de bedrijven met aardbeien is een steekproef van 1:3 genomen (fig. 1).

¹⁾ Ontleend aan gegevens C.B.S.

Figuur 1

AANTAL BEDRIJVEN PER GROOTTEKLASSE VAN HET AARDBEIEENAREAAL

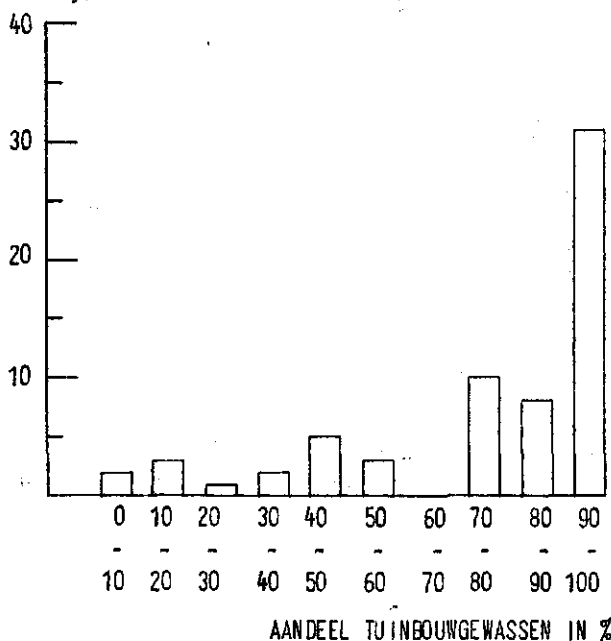

Uit de steekproef bleek dat 34 bedrijven (34%) geleid werden door ondernemers die behalve het beroep van land- of tuinbouwer nog een ander beroep uitoefenden.

Bij indeling van de bedrijven naar het aandeel van de oppervlakte tuinbouwgewassen werden geen bedrijven in de klasse 60-70% tuinbouwgewassen aangetroffen (fig. 2). Op grond van deze indeling zijn de bedrijven gesplitst in een groep met minder dan 60% tuinbouwgewassen en een groep met 60% of meer tuinbouwgewassen. Deze laatste groep is wederom onderverdeeld naar het aandeel van de oppervlakte kleinfruit (inclusief aardbeien) in het totale tuinbouw-areaal (fig. 3).

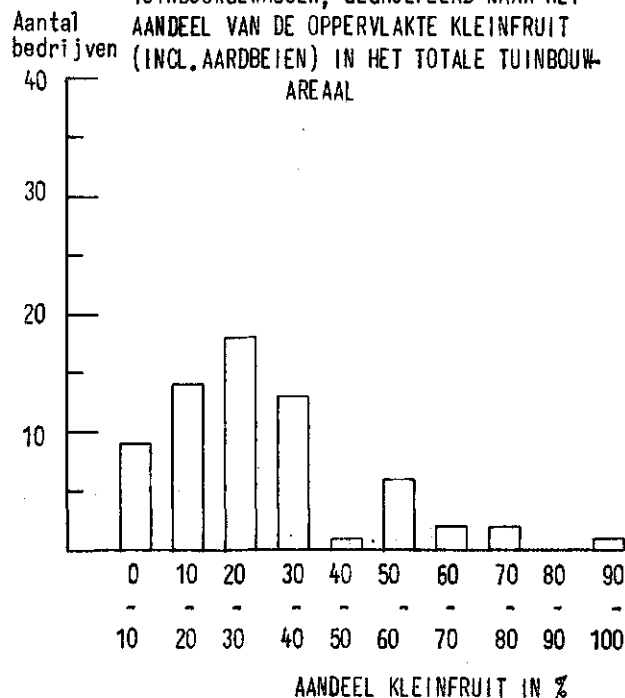
Figuur 2

BEDRIJVEN MET AARDBEIEEN, GEGROEPEERD NAAR HET AANDEEL VAN DE OPPERVLAKTE TUINBOUWGEWASSEN IN HET TOTALE TEELTPLAN

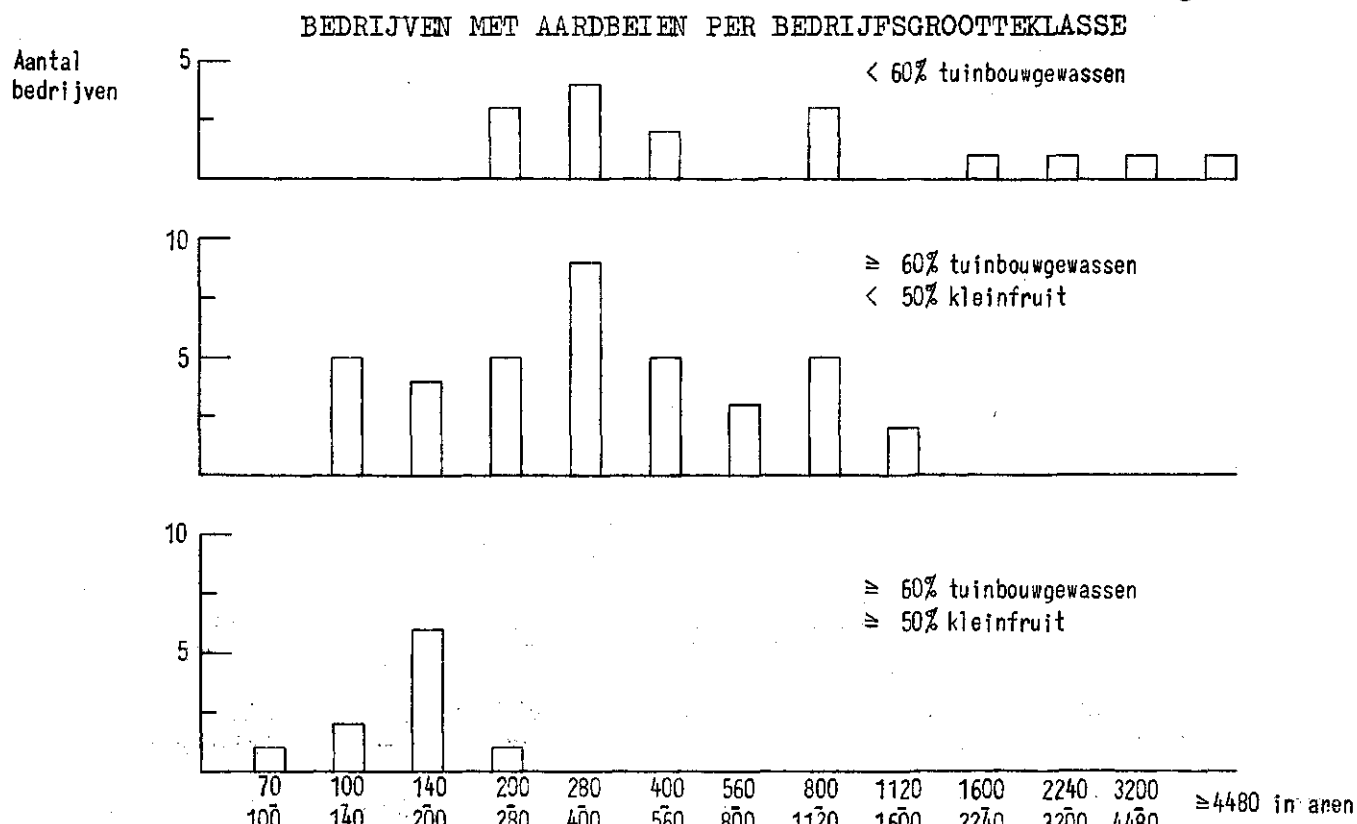
Figuur 3

BEDRIJVEN MET AARDBEIEEN EN MEER DAN 60% TUINBOUWGEWASSEN, GEGROEPEERD NAAR HET AANDEEL VAN DE OPPERVLAKTE KLEINFRUIT (INCL. AARDBEIEEN) IN HET TOTALE TUINBOUW-AREAAAL

Van de drie groepen, die op grond van het voorgaande zijn te onderscheiden, wordt in figuur 4 de verdeling per bedrijfsgrootteklasse gegeven.

Figuur 4

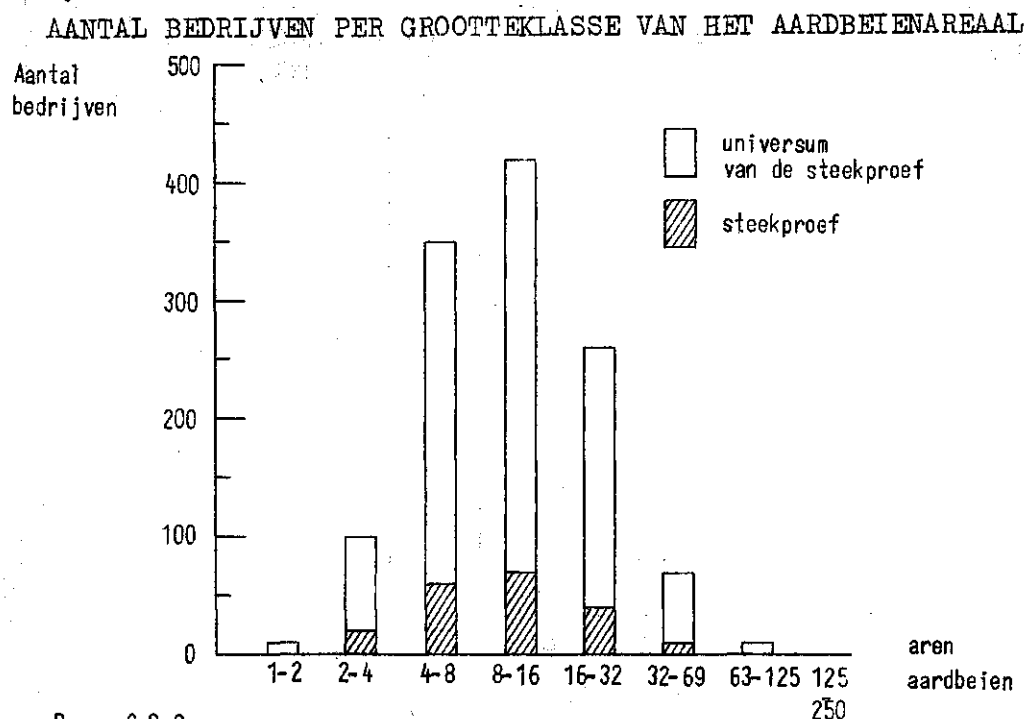

De berekeningen zijn uitgevoerd voor het "gespecialiseerde kleinfruitteeltbedrijf", waar de teelt van aardbeien een belangrijk bedrijfsonderdeel vormt.

2. De Bommelerwaard

De belangrijkste gemeenten in dit gebied zijn Kerkwijk, Maasdriel, Brakel en Zaltbommel met respectievelijk 58, 47, 38 en 23 ha aardbeien. Uit het universum van de bedrijven met aardbeien is een steekproef van 1 : 6 genomen (figuur 5).

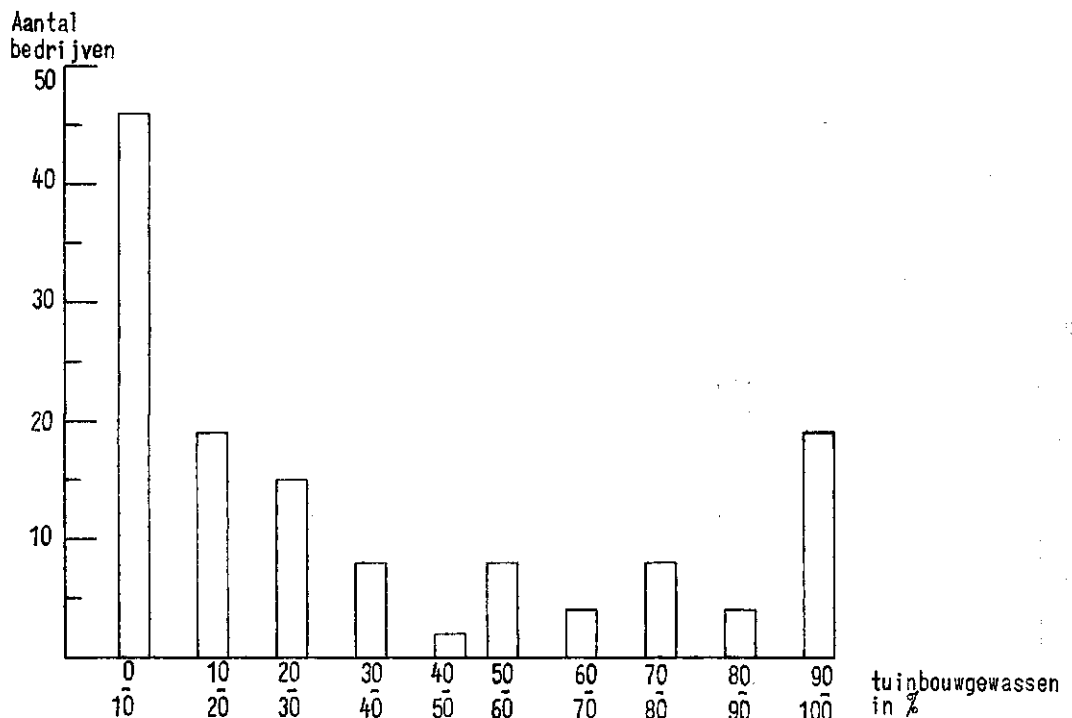
Figuur 5

Uit de steekproef bleek, dat 32% van de bedrijven geleid werd door ondernemers die behalve het beroep van land- of tuinbouwer nog een ander beroep uitoefenden. Bij indeling van de bedrijven naar het aandeel van de oppervlakte tuinbouwgewassen (waarbij de gewassen onder glas in verband met de grotere arbeidsbehoefte met de factor 4 werden vermenigvuldigd) in het totale teeltplan, werden slechts twee bedrijven in de klasse 40-50% aangetroffen (figuur 6).

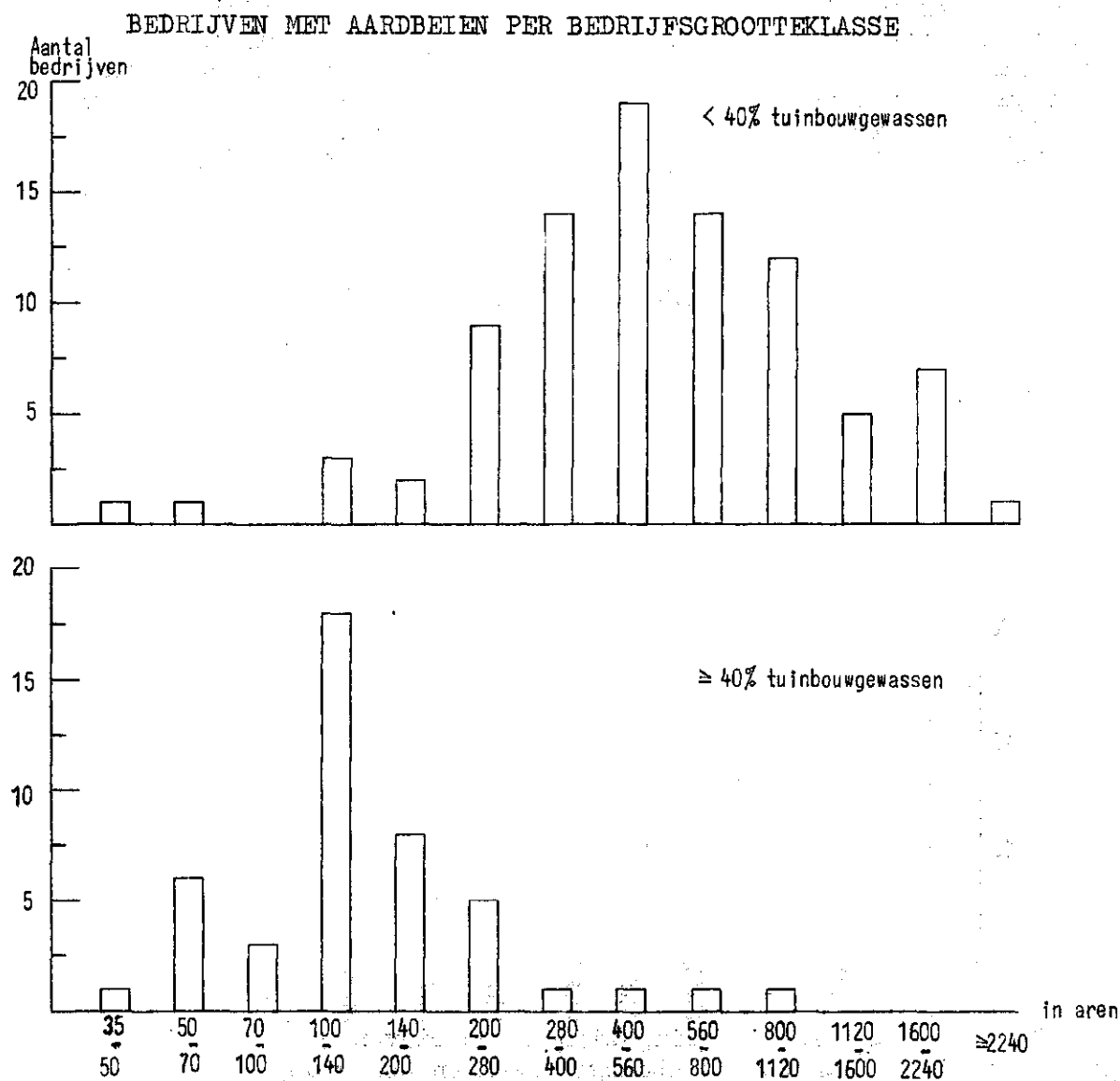
Figuur 6

BEDRIJVEN MET AARDBEIEN, GEGROEPEERD NAAR HET AANDEEL VAN DE OPPER-
VLAKTE TUINBOUWGEWASSEN IN HET TOTALE TEELTPLAN

Op grond van deze indeling zijn de bedrijven gesplitst in een groep met minder dan 40% tuinbouwgewassen en een groep met meer dan 40% tuinbouwgewassen. Van deze groepen wordt in figuur 7 de verdeling per bedrijfsgrootteklasse gegeven.

Figuur 7

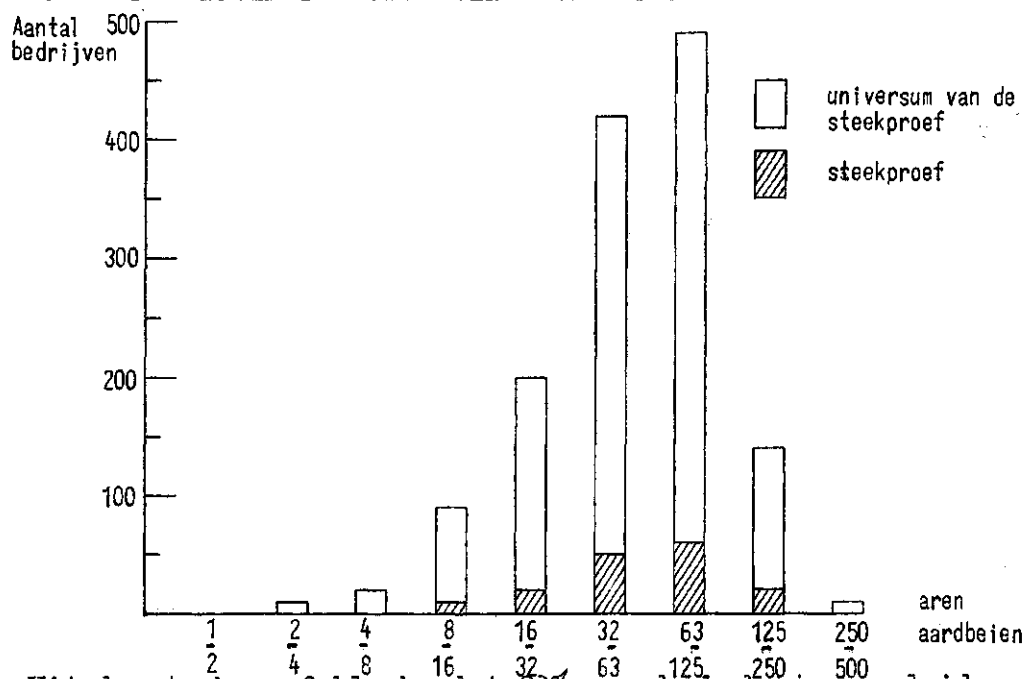
Het kostprijsonderzoek is uitgevoerd op bedrijven, voorkomende in de groep met 40% of meer tuinbouwgewassen in de klasse van 100-140 are oppervlakte.

3. Westelijk Noordbrabant

De belangrijkste gemeente is Zundert met 953 ha. Uit het universum van de bedrijven met aardbeien is een steekproef van 1 : 9 genomen (figuur 8).

Figuur 8

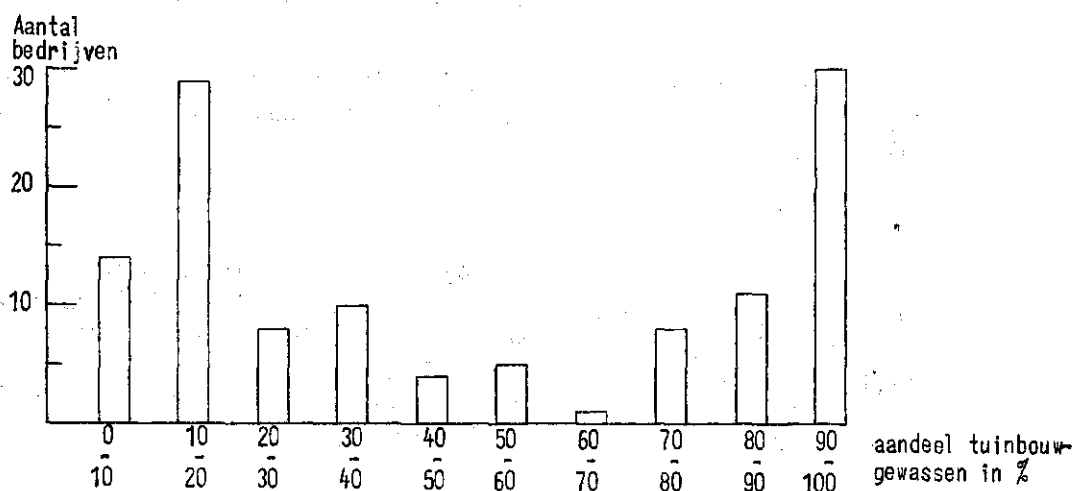
AANTAL BEDRIJVEN PER GROOTTEKLASSE VAN HET AARDBEIEENAREEAL

Uit de steekproef bleek, dat 23% van de bedrijven geleid werd door ondernemers, die behalve het beroep van land- of tuinbouwer nog een ander beroep uitoefenden. Bij indeling van de bedrijven naar het aandeel van de oppervlakte tuinbouwgewassen in het totale bedrijfsplan werd slechts één bedrijf in de klasse 60-70% aange- troffen (figuur 9).

Figuur 9

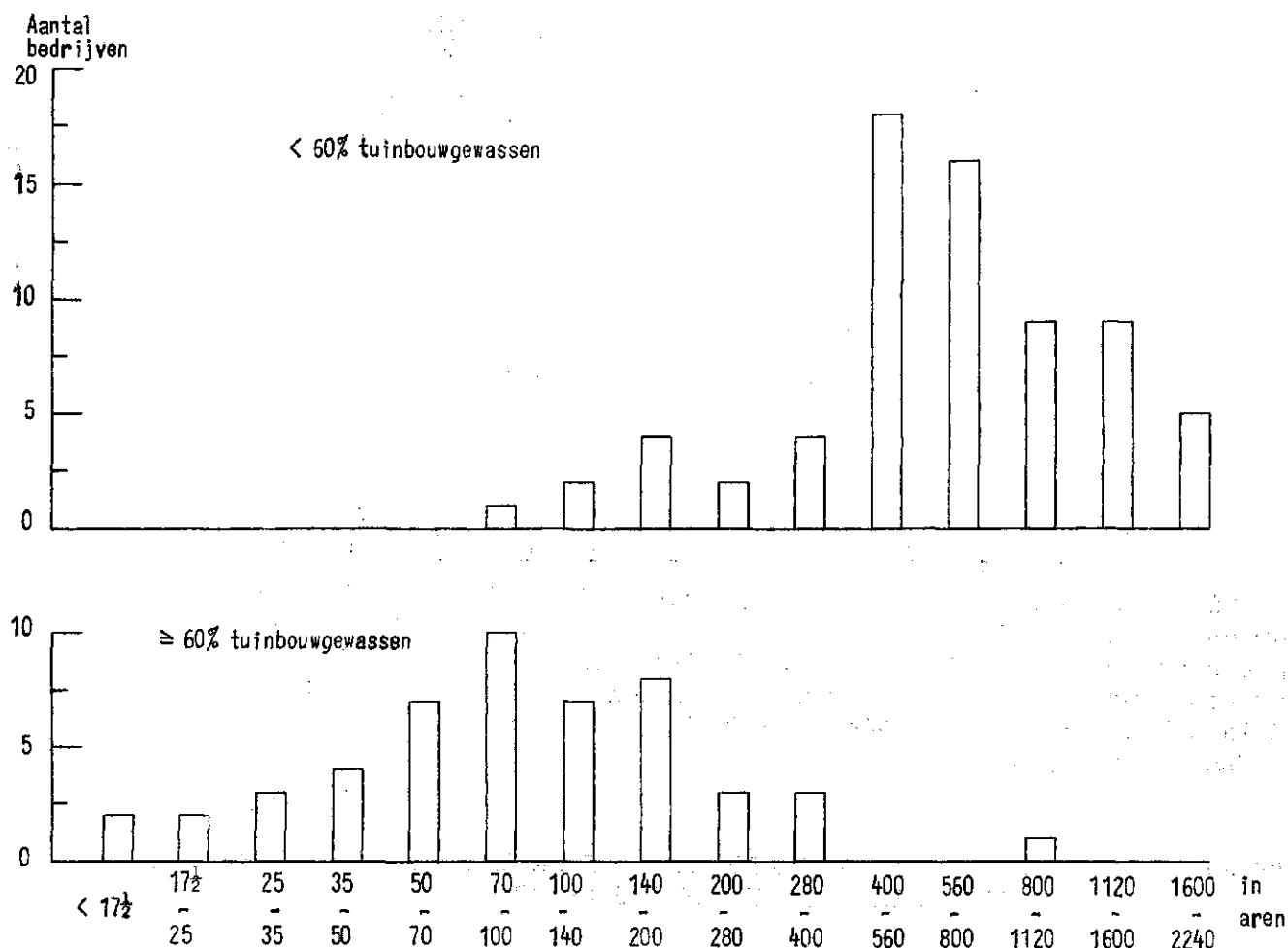
BEDRIJVEN MET AARDBEIEEN, GEGROEPEERD NAAR HET AANDEEL VAN DE OPPER- VLAKTE TUINBOUWGEWASSEN IN HET TOTALE TEELTPLAN

Op grond van deze indeling zijn de bedrijven gesplitst in een groep met minder dan 60% tuinbouwgewassen en een groep met 60% of meer tuinbouwgewassen. Van deze groepen wordt in figuur 10 de ver- deling per bedrijfsgrootteklasse gegeven.

Figuur 10

BEDRIJVEN MET AARDBEIEN PER BEDRIJFSGROOTTEKLASSE

Het kostprijsonderzoek is uitgevoerd op bedrijven, voorkomende in de groep met minder dan 60% tuinbouwgewassen in de klasse 400-560 are.

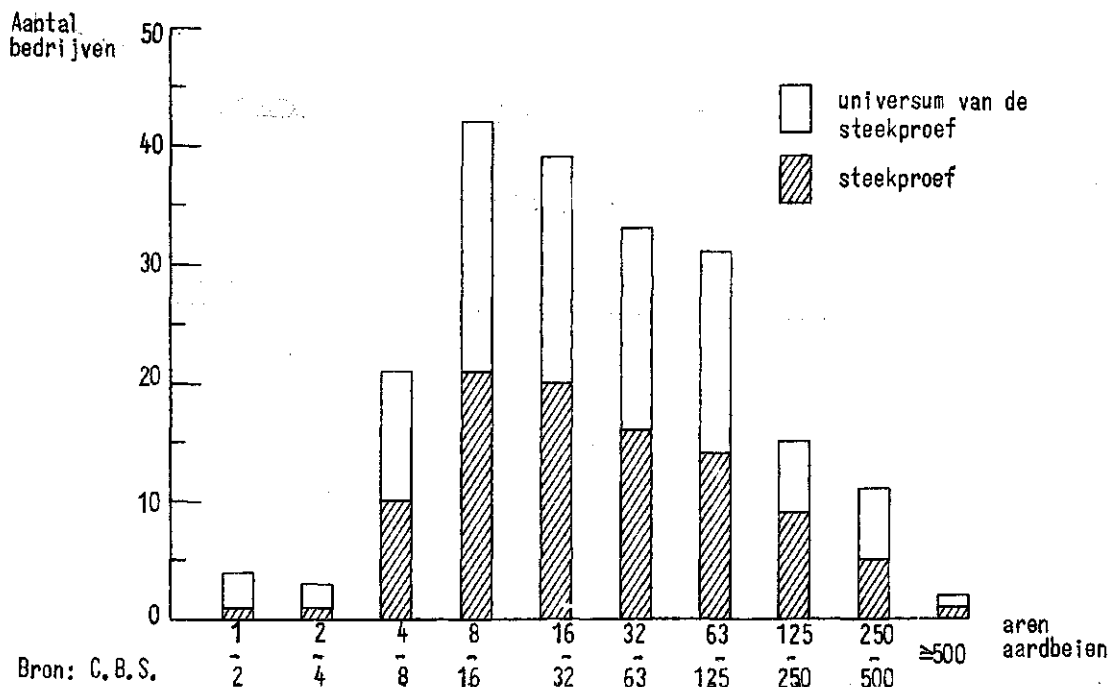
4. De Zuidhollandse Eilanden

Het onderzoek is beperkt tot het eiland IJsselmonde (196 ha aardbeien). De belangrijkste gemeenten zijn Ridderkerk, Rotterdam (gedeeltelijk), Barendrecht en Hendrik-Ido-Ambacht met respectievelijk 56, 47, 28 en 19 ha aardbeien.

Uit het universum van de bedrijven met aardbeien is een steekproef van 1 : 2 genomen (figuur 11).

Figuur 11

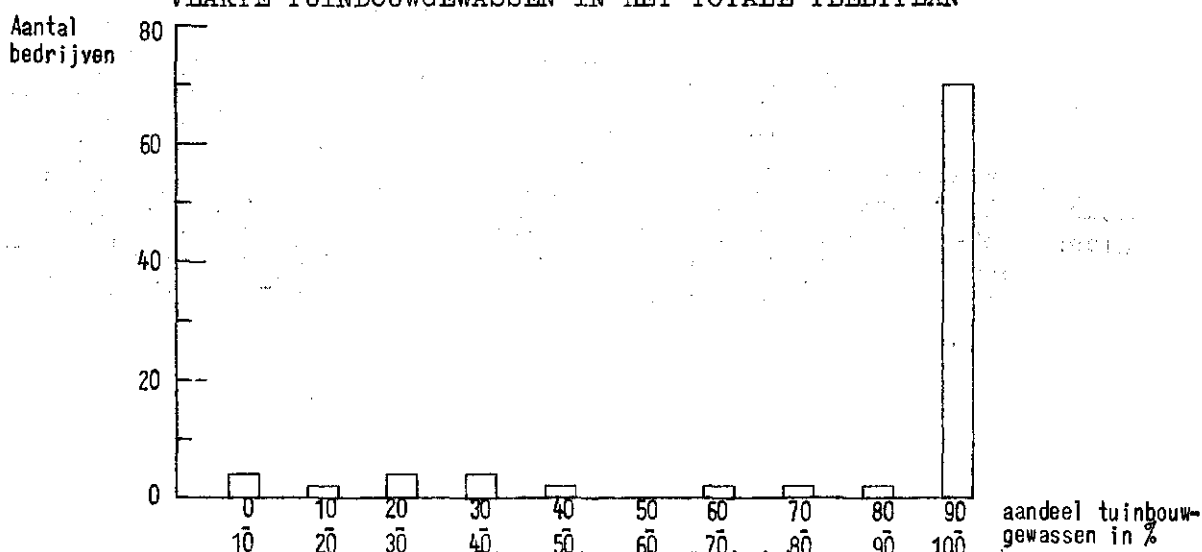
AANTAL BEDRIJVEN PER GROOTTEKLASSE VAN HET AARDBEIENAREAAL

Uit de steekproef bleek, dat 5% van de bedrijven geleid werd door ondernemers die behalve het beroep van land- of tuinbouwer nog een ander beroep uitoefenden. Bij indeling van de bedrijven naar het aandeel van de oppervlakte tuinbouwgewassen (waarbij de oppervlakte glas in verband met de grotere arbeidsbehoefte met de factor 10 is vermenigvuldigd) in het totale bedrijfsplan, werd geen bedrijf in de klasse 50-60% aangetroffen (figuur 12).

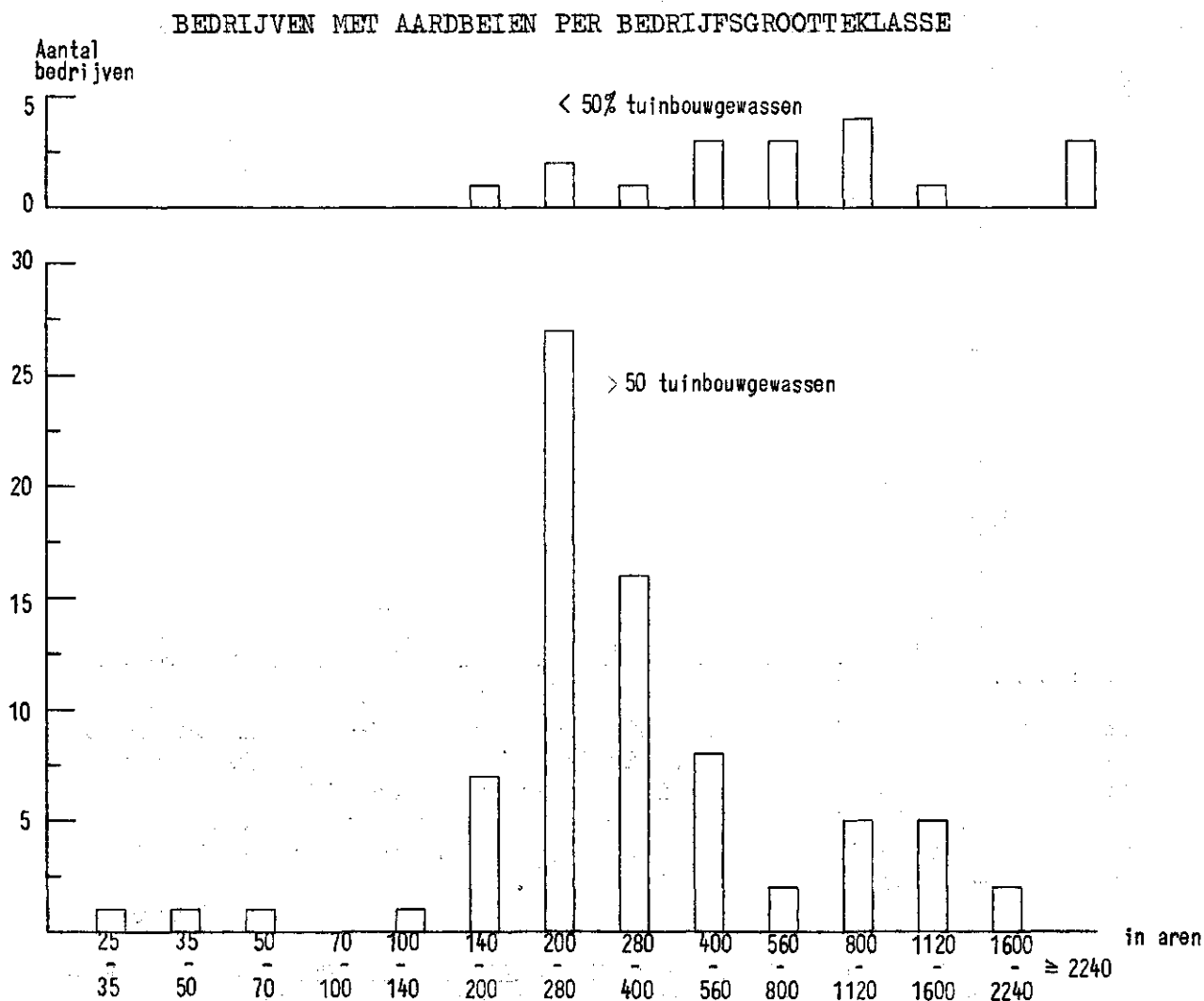
Figuur 12

BEDRIJVEN MET AARDBEIEN, GEGROEPEERD NAAR HET AANDEEL VAN DE OPPERVLAKTE TUINBOUWGEWASSEN IN HET TOTALE TEELTPLAN

Op grond van deze indeling zijn de bedrijven gesplitst in een groep met minder dan 50% tuinbouwgewassen en een groep met 50% of meer tuinbouwgewassen. Van beide groepen wordt in figuur 13 de verdeling per bedrijfsgrootte gegeven.

Figuur 13

De nader te onderzoeken bedrijven zijn op willekeurige wijze gekozen in de groep met 50% of meer tuinbouwgewassen, en wel in de klasse 280-400 are. Dat de klasse 280-400 are gekozen is, is het gevolg van het feit, dat in deze klasse het bedrijfsonderdeel aardbeien (60 are) belangrijker is dan in de klasse 200-280 are (26 are aardbeien).

DE PRODUKTIEKOSTEN VAN AARDBEIPANTEN
ZUID-BEVELAND (KAPELLE-BIEZELINGE)
RAS REGINA; OPPERVLAKTE 175 M2

					In guldens per 175 m2
<u>I. Kosten duurzame produktiemiddelen</u>					
1. Aandeel algemene kosten van het gehele bedrijf (grond, schuur, freesmachine, rugnevelspuit, wagen en gereedschap, bijlage C 1)					
8% van $\frac{33\frac{1}{2}}{160} \times f. 1355,-$					f. 22,70
<u>II. Kosten van bewerking</u>					
1. Arbeid:					
grondbew. en planten	3 uur à f.2,41	f.	7,23		
onkruidbestrijding	13 uur à f.2,41	"	31,33		
ziektenbestr. en bemest.	1 uur à f.2,41	"	2,41		
opruimen gewas	1 uur à f.2,41	"	2,41	f.	43,38
2. Materialen:					
aldrin 0,35 kg à f.6,90/kg		"	2,42		
planten 430 stuks à f.0,10		"	43,-		
12-10-18 15 kg à f. 32,-/100 kg		"	4,80		
systox 20 cc à f. 5,40/100 cc		"	1,08		
spuitzwavel $\frac{1}{2}$ kg à f. 1,70/kg		"	0,85		
mengsmering 1 ltr. à f.0,56/ltr.		"	0,56		
variabel deel freesmach. $1\frac{1}{2}$ uur à f.2,10/uur		"	3,15	f.	55,86
<u>III. Kosten van oogst en aflevering</u>					
Planten steken 10 uur à f. 2,41					f. 24,10
<u>IV. Overige kosten</u>					
1. Aandeel algemene kosten van het gehele bedrijf:					
verlet en alg.werkzaamh. 125 uur à f.2,41		f.	301,-		
administratie, P.T.T. enz.		"	200,-		
t.l.v. plantmateriaal 8% van $\frac{33\frac{1}{2}}{160} \times$					f. 8,39
2. Rente vlottend vermogen 8 mnd.à 4% over f.100,-					f. 2,67
Totale kosten in guldens per 175 m2					f. 157,10
Opbrengst aantal planten per 175 m2; voor 10 are plantafstand 60 x 30 cm					5560
Kosten per 1000 planten					f. 28,26

DE PRODUKTIEKOSTEN VAN AARDBEIPANTEN
BOMMELERWAARD
RAS TALISMAN; OPPERVLAKTE 2 ARE

	In guldens per 2 are
I. Kosten duurzame produktiemiddelen	
1. Aandeel algemene kosten van het gehele bedrijf (schuur, freesmachine, beregeningsinstallatie, rugnevelspuit, wagen en gereedschap, bijl. C 2)	
8% van 25% van f. 979,-	f. 19,58
2. Aandeel gemeensch. kosten van 60 are open grond: Kosten van de grond (bijlage C 2)	
8% van $\frac{60}{96} \times f. 385,-$	f. 19,25
II. Kosten van bewerking	
1. Aandeel gemeensch. kosten van 60 are open grond:	
a. kosten van grondbewerking:	
ploegen 40 are à f. 100,-/ha	f. 40,-
arbeid spitten 8 uur à f. 2,43	19,44 f. 59,44
b. kosten van organische bemesting:	
mest 15 ton à f. 11,25/ton	" 168,75
arbeid 27 uur à f. 2,43/uur	" 65,61 f. 234,36
t.l.v. 2 are plantmateriaal: 8% van	f. 293,80 f. 23,50
2. Kosten, direct t.l.v. 2 are plantmat.	
a. Arbeid:	
grondbew. en planten $2\frac{1}{2}$ u. à f. 2,48	f. 6,08
onkruidbestr. 11 uur à f. 2,43	" 26,73
ziektenbestr. en bemest. $\frac{3}{4}$ uur à f. 2,43	" 1,82
berekening 2 uur à f. 2,43	" 4,86
opruiming gewas $2\frac{1}{2}$ uur à f. 2,43	" 6,08 f. 45,57
b. Materialen:	
aldrin $\frac{1}{2}$ kg à f. 6,90/kg	" 3,45
planten 600 st. à 6 cent	" 36,-
12-10-18 15 kg à f. 32,-/100 kg	" 4,80
sputzwavel $\frac{1}{4}$ kg à f. 1,70/kg	" 0,43
parathion 30 cc à f. 7,10/ltr.	" 0,21
mengsmering $\frac{1}{2}$ ltr. à f. 0,56/ltr.	" 0,28
variabel deel freesmach. 2 u. à f. 210,-/100 u.	" 4,20
bereg. install. $2\frac{1}{2}$ uur à f. 81,-/100 uur	" 2,03 f. 51,40

		In guldens per 2 are
III. <u>Kosten van oogst en aflevering</u> planten steken 20 uur à f. 2,43		f. 48,60
IV. <u>Overige kosten</u>		
1. Aandeel alg.kosten van het gehele bedrijf: verlet en alg.werkzaamh. 120 uur à f. 2,43		f. 292,-
administratie, P.T.T. enz.		" 200,-
t.l.v. plantmateriaal 8% van 25% van		" 492,-
2. Rente vlottend vermogen: 10 maanden à 4% over f. 120,-		f. 4,-
Totale kosten in guldens per 2 are		f. 221,74
Opbrengst aantal planten per 2 are; voor 18 are, plantafstand 60 x 35 cm		8400
Kosten per 1000 planten		f. 26,40

KOSTEN DUURZAME PRODUKTIEMIDDELEN
ZUID-BEVELAND (KAPELLE BIEZELINGE)

Omschrijving	Waarde ¹⁾ in guldens	Rente	Afschrij- ving	Onderhoud + verzekering + belasting	Totaal		
			gld.	gld.	gld.		
Grond	1,70 ha kadastraal	8000/ha	13600	4% van f.13600,-	544,-	-	728,-
Schuur	hout, opp. 30 m ² , beton- vloer, eterniet dak, geen zolder		2000	4% van 60% van f.2000,-	48,-	34,-	142,-
Frees- machine	6 pk, incl. bijbeho- rende werktuigen a. vast gedeelte b. variabel gedeelte		2350	4% van 60% van f.2350,-	56,-	5,- ²⁾ 158,-	155,- 210,-
Rugnevel- spuit	3½ pk, motor		800	4% van 60% van f.800,-	19,-	22,-	141,-
Wagen	2-wielig, ± 600 kg		500	4% van 60% van f.500,-	12,-	11,-	63,-
Gereed- schap	w.o. bascule		1000	4% van 60% van f.1000,-	24,-	2,-	126,-
Totale kosten excl. variabel deel freesmachine							1355,-

1) Bij grond verkoopwaarde; bij de overige duurzame produktiemiddelen nieuwwaarde.

2) Incl. f.98,- benzine + olie.

KOSTEN DUURZAME PRODUKTIE MIDDELEN
BOMMELERWAARD

Omschrijving	Waarde ¹⁾ in guldens	Rente	Afschrijving	Onderhoud + verzekering + belasting	Totaal
			gld.	gld.	gld.
Grond	100 are kadastraal	4% van f. 7500,-	300,-	85,-	385,-
Schuur	halfsteens, 9 x 6 m met pannendak	4% van 60% van f. 6000,-	150,-	62,-	356,-
Freesmachine	6 pk, incl. bijbehorende werktuigen				
	a. constant gedeelte	4% van 60% van f. 2350,-	56,-		
	b. variabel deel per 100 uren				
Beregeningsinstallatie	3½ pk benzine motor met zelfaanzuigende pomp, incl. aanzuigslang met korf en persbocht met kraan				
	a. constant gedeelte		94,-	5,- ²⁾	155,-
	b. variabel deel per 100 uren		52,-	158,- ²⁾	210,-
	36 m sproeileiding 1½", galvan. ijzer incl. (éénzijdige) doppen, koppeling enz.				
	75 m plastic slang				
Rugnevelspuit	3½ pk				
Wagen	2-wielig				
Gereedschap	w.o. buiswagens, bascule				
		4% van 60% van f. 760,-	18,-	38,-	58,-
				15,-	81,-
		4% van 60% van f. 180,-	4,-	10,-	28,-
		4% van 60% van f. 363,-	9,-	1,-	83,-
		4% van 60% van f. 800,-	19,-	22,-	141,-
		4% van 60% van f. 500,-	12,-	11,-	63,-
		4% van 60% van f. 750,-	18,-	2,-	95,-

Totale kosten excl. grond en variabel deel per 100 uur van freesmachine en beregeningsinstallatie

979,-

1) Bij grond verkoopwaarde; bij de overige duurzame produktiemiddelen nieuwwaarde.

2) Incl. f. 98,- benzine + olie.

3) Incl. f. 46,- benzine + olie.

KOSTEN DUURZAME PRODUKTIEMIDDELEN
WESTELIJK NOORDBRABANT (ZUNDEBT E.O.)

Omschrijving	Waarde 1) in guldens	Rente	Af- schrij- ving	Onderhoud + verzekering + belasting	Totaal
			gld.	gld.	gld.
Grond 5,20 ha kadastraal	5000/ha	26000 4% van f.26000,-	1040,-	121,-	1161,-
Wagen 4-wielig, luchtbanden, 2½ ton	1500	4% van 60% van f.1500,-	36,-	28,-	164,-
Paarde- werktuigen ploeg en eg	400	4% van 60% van f.400,-	10,-	11,-	48,-
					<u>1373,-</u>
Schuur betonvloer, houten opstand, pannendak, geen zolder, opp. 8 x 5 m	2750	4% van 60% van f.2750,-	66,-	49,-	198,-
Motor- rugnevel- spuit 1,8 pk	725	4% van 60% van f.725,-	17,-	21,-	129,-
Gereed- schap	750	4% van 60% van f.750,-	18,-	2,-	95,-
					<u>422,-</u>

KOSTEN DUURZAME PRODUKTIE-MIDDELEN
ZUIDHOLLANDSE EILANDEN (IJSSELMONDE)

	Omschrijving	Waarde in guldens	Rente	Af-schrijving	Onderhoud + verzekering + belasting	Diver-sen	Totaal
				gld.	gld.	gld.	gld.
Schuur	halfsteens, 10 x 6 m, eterniet dak	6250,-	4% van 60% van f.6250,-	150,-	63,-	-	369,-
Vracht- auto	2 à 2½ ton a.constant gedeelte b.variabel deel per 8000 km	9000,-	4% van 60% van f.9000,-	216,-	390,- 570,-	1) 660,-	606,- 1770,-
Freese- machine	6 pk, met bijbehorende werktuigen a.constant gedeelte b.variabel deel per 100 uur	2350,-	4% van 60% van f.2350,-	56,-	5,- 60,-	98,- ¹⁾	155,- 210,-
Tuin- spoor	250 m rails, 2 lorries, 1 wissel	3500,-	4% van 60% van f.3500,-	84,-	30,-	-	219,- ⁴¹
Berege- nings- instal- latie	4½ pk benzinemotor met zelfaanzuigende pomp, incl. zuigslang met korf enz. a.constant gedeelte b.variabel deel per 100 uur 42 m sproeileiding 1½" ge- galv.ijzer, incl. doppen (éénzijdig), koppelingen enz. 75 m plastic slang	800,-	4% van 60% van f.800,-	19,-	2,- 20,-	59 ¹⁾	61,- 95,-
Gereed- schap	w.o. bascule en rugspuit	1000,-	4% van 60% van f.1000,-	24,-	100,-	2,-	126,-
Totale kosten excl. variabel deel per 100 uur van freesmachine en beregeningsinstallatie							3423,-

1) Benzine + olie.

Bijlage D

BEREKENING VAN HET GEMIDDELDE UURLOON

		Zuid- Beveland	Bommeler- waard	Westel. Noord- brabant	Zuid- hollandse Eilanden
		gld.	gld.	gld.	gld.
Weekloon, volwassen vaste vakarbeider, 23 jr. en ouder, vlg. C.A.O. 1961/62	(1)	81,26	83,-	84,50	85,-
Waarderingstoeslag	(2)	3,-	3,-	1,71	3,-
Diplomatoeslag (half)	(3)	1,25	2,-	1,10	1,-
	(4)	85,51	88,-	87,31	89,-
Vakantietoeslag $2/52 \times (4)$	(5)	3,29	3,38	3,36	3,42
Huurcompensatie	(6)	3,50	3,50	3,50	3,75
	(7)	92,30	94,88	94,17	96,17
Sociale lasten:					
land- en tuinbouwongevallenwet		1,0 %			
ziektewet		3,0 %			
ziekenfondsbesluit		2,45%			
kinderbijslagwet		5,1 %			
kort verzuim		1,25%			
wachtgeld- en werkloosheids- verzekering		0,5 %			
		13,30%			
van(7) - (9)	(8)	12,04	12,39	12,29	12,56
pensioenpremie	(9)	1,75	1,75	1,75	1,75
invaliditeitswet	(10)	0,60	0,60	0,60	0,60
	(11)	106,69	109,62	108,81	111,08
Aantal uren per jaar (verminderd met feest- en vakantiedagen)	(12)	2300	2345	2345	2335
Gemiddeld uurloon $\frac{52}{12} \times (11)$	(13)	2,41	2,43	2,41	2,47
Uurloon, losse geoefende arbeiders, volgens C.A.O. 1961/62		1,06			
Uurloon, losse arbeiders, 18 jaar, volgens C.A.O. 1961/62			1,07 ⁵	1,04 ⁵	
Produktietoeslag 10%		0,10 ⁶	0,10 ⁸	0,10 ⁵	
		1,16 ⁶	1,18 ³	1,15	
Land- en tuinbouwongevallenwet 1%					
A.O.W.		5%			
		6%			
van(4)		0,07	0,07	0,07	
Totale kosten per uur		1,24	1,25	1,22	